

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3477/2023
31.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Јанићијевић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Електропривреда Србије“, са седиштем у Београду, ради утврђења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1648/23 од 21.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 31.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1648/23 од 21.04.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1438/22 од 25.10.2022. године, исправљеном решењем истог суда П1 1438/22 од 30.12.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац код туженог засновао радни однос на неодређено време на пословима ... почев од 01.02.2016. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 208.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1648/23 од 21.04.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужилац засновао радни однос на неодређено време на пословима ... почев од 01.02.2016. године, као и да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде и одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 208.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате и одбијен као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова првостепеног поступка. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 30.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по основу више закључених уговора о обављању привремених и повремених послова код туженог, у периоду од 01.02.2016. године до 31.01.2020. године, обављао послове ..., радно место – ..., без обзира што је тужени наведеним уговорима мењао називе и опис послова. Тужилац је радио на радном месту ... без прекида, а које радно место је предвиђено Правилником о организацији и систематизацији послова туженог.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац у утуженом периоду обављао послове за којима је постојала стална потреба, па његово радно ангажовање има карактер радног односа, а оспорени уговори о обављању привремених и повремених послова су закључени противно одредби члана 197. Закона о раду, због чега је усвојио тужбени захтев јер су испуњени услови за заснивање радног односа на неодређено време почев од 01.02.2016. године у смислу члана 32. став 2. Закона о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, јер је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Одредбом члана 27.е Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09...118/21) прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2021. године, да су наведене одредбе *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време, што произлази из члана 105. Закона о буџетском систему који прописује да ако су одредбе других закона односно прописа у супротности са овим законом примењују се одредбе овог закона. Тужени је корисник јавних средстава, па супротно закључку првостепеног суда, није било услова за преображај радног односа код туженог са одређеног у радни однос на неодређено време.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

По члану 197. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05...75/14), послодавац може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова са незапосленим лицем, запосленим који ради непуно радно време - до пуног радног времена и корисником старосне пензије (став 1). Уговор из става 1. овог члана закључује се у писаном облику (став 2).

Одредбом члана 37. Закона о раду прописано је да уговор о раду може да се закључи на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1), послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2), ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама овог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6).

Тужени је јавно предузеће које по члану 2. став 1. тачка 5. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09... 62/13 и 63/13 - исправка), спада у кориснике јавних средстава, па се у односу на њега примењују одредбе и тог закона. Законом о изменама и допунама тог Закона („Службени гласник РС“ број 108/2013 од 06.12.2013. године) у члану 27е додати су нови ставови 34. и 35. којима је прописано да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, а изузетно од тог става радни однос са новим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа, уз претходно прибављено мишљење министарства. Наведена одредба члана 27е став 34. Закона новелирана је каснијим изменама и допунама („Службени гласник РС“ број 142/2014... 149/2020), тако да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних односно упражњених радних места до 31. децембра 2016. године („Службени гласник РС“ број 103/2015), затим до 31. децембра 2017. године („Службени гласник РС“ број 99/16), до 31. децембра 2018. године („Службени гласник РС“ број 113/17), до 31. децембра 2019. године („Службени гласник РС“ број 95/18 и 31/19), односно до 31. децембра 2020. године („Службени гласник РС“ број 72/2019 и 149/2020). Чланом 105. наведеног Закона прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Према ставу Врховног суда одредбе Закона о буџетском систему којима је прописана забрана заснивања радног односа са новим лицем, ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места код корисника јавних средстава, осим у изузетним случајевима уз сагласност надлежног органа Владе, су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време (што произилази из одредбе члана 105. тог закона).

Имајући у виду изложено а како је тужени корисник јавних средстава то се на њега по правилној оцени другостепеног суда односи забрана новог запошљавања, односно заснивање радног односа мимо претходно прибављене сагласности надлежног органа, па су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

Неосновани су наводи ревизије којима се указује да у конкретном случају важи законска претпоставка о постојању сагласности за пријем у радни однос тужиоца, јер у супротном тужени не би смео да тужиоца прими у радни однос, а да је на туженом био

терет доказивања да се у спорном периоду обратио надлежном органу са молбом за пријем у радни однос тужиоца, да је та молба прослеђена надлежном министарству и да је надлежно министарство одбило да да сагласност за пријем тужиоца у радни однос, с обзиром на то да је тужилац код туженог обављао послове на основу више уговора о привременим и повременим пословима на основу члана 197. Закона о раду, којим је регулисан рад ван радног односа и да не произилази постојање предвиђене сагласности ради заснивања радног односа.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић